

- vi) ..... उद्योग पूर्णतः अगर अंशता: कुटूंबातील व्यक्तींच्या मदतीने चालविले जातात.
 अ) कुटीर
 क) मध्यम
 ब) लघू
 ड) मोठे
- vii) सेवाक्षेत्रात ..... व्यवसाय मोडतो.
 अ) शेती
 क) बँकिंग व पर्यटन
 ब) बँकेतर
 ड) यापैकी नाही.
- viii) ..... ही भारतातील सर्वात लोकप्रिय विमा कंपनी आहे.
 अ) आयुर्विमा महामंडळ
 क) बजाज
 ब) टाटा एआयजी
 ड) यापैकी नाही.
- ix) ..... हे संवादाचे सर्वात चांगले साधन आहे.
 अ) पुस्तक
 क) भ्रमणध्वनी
 ब) वर्तमानपत्र
 ड) मासीक
- x) 21 वे शतक हे ..... शतक म्हणून ओळखले जाते.
 अ) उद्योगाचे
 क) हरितक्रांतीचे
 ब) माहिती तंत्रज्ञानाचे
 ड) यापैकी नाही.

प्र.2) खालील प्रश्नांची सवीस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) शेतीची विपत्ती म्हणजे काय? ते सांगून भारताच्या शेतीच्या विपत्तीची कारणे सांगा.
 किंवा
 लघू व कुटीरोद्योगाच्या समस्यांची चर्चा करा.
- ब) हरितक्रांतीचे फायदे तोटे (गूण - दोष) स्पष्ट करा.
 किंवा
 विदेशी क्षेत्राचे महत्व स्पष्ट करा.

प्र.3) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) भारतीय शेतीची उत्पादकता
 ब) औद्योगिक आजारपणाची कारणे
 क) पर्यटन क्षेत्राचे महत्व
 ड) माहिती तंत्रज्ञानाचे महत्व
 इ) भारतातील विदेशी व्यापार क्षेत्र
 फ) नवीन व्यापार धोरण 1991

▽▽▽▽